Työelämä
Vesa Rantahalvari

Muistio
HE 175/2022 vp

9.11.2022

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä laiksi sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta (HE 175/2022 vp)

Esityksen tavoitteena olisi lisätä palkkatuen käyttöä erityisesti yrityksissä säännöksiä yksinkertaistamalla. Palkkatuen käytön lisäämisellä yrityksissä pyrittäisiin lisäämään palkkatuen vaikuttavuutta ja nostamaan tätä kautta työllisyysastetta. Palkkatukea yksinkertaistettaisiin tarkistamalla tuella työllistettävien työttömien määritelmää, tuen tason määräytymistä, tuen kestoa sekä saantiedellytyksiä. Lakiluonnos sisältää myös 55 vuotta täyttäneiden työllistämiseen tarkoitetun työllistämistuen.

Lakiesityksen tavoitteet ovat perusteltuja. Palkkatuen vaikuttavuutta on syytä kohentaa. Myös palkkatuen työmarkkinoiden ja markkinoiden toimintaa vääristävät vaikutukset on perusteltua pyrkiä minimoimaan.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK pitää luonnoksen sisältöä on pääosin kannatettava. Siinä on kuitenkin seuraavia epätarkoituksenmukaisuuksia, jotka on syytä korjata ennen lakiesityksen antamista eduskunnalle:

Palkkatuen käyttömahdollisuuksien laajentamiseksi kompensoitaviin palkkakustannuksiin sisällytetään myös lakisääteiset pakolliset sosiaalivakuutusmaksut kiinteällä kertoimella (ks. sairausvakuutuslaki 14 luku 3 §) sekä luovutaan lisätyön tarjoamisvelvollisuudesta silloin, kun työnantaja palkkaa palkkatuella vaikeasti työllistettävän.

Poistetaan esityksestä uusi 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki, koska sen vaikuttavuus on heikko tarveharkinnan puuttumisen takia.

Esityksestä puuttuu säännökset, jotka madaltaisivat työnantajan kynnystä harkita palkkatuen käyttöä (esim. sitova ennakollinen päätös tuen myöntämisestä). Esityksessä olisi voitu mennä pitemmälle myös tuen kohdistamisessa yksityisen sektorille, jossa sillä on selkeää vaikuttavuutta toisin kuin sen käytöllä kunnissa ja niin sanotulla kolmannella sektorilla.

Esityksestä puuttuu myös säännökset palkkatuen rahoituksen muuttamisesta. Nykyinen malli, jossa palkkatukimenot rahoitetaan työttömyysetuuksien menomomenteilta, on väärä tapa rahoittaa aktiivisen työvoimapolitiikan menoja. Siihen päädyttiin aikanaan siksi, että tällä menettelyllä kierrettiin valtion talouden kehyssääntöä. Esitystä on tarkoituksenmukaista täydentää siten, että palkkatuen kustannukset rahoitetaan kokonaan työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan työllisyydenhoidon menomomentilta.